

ЗА ПРАВНИЯ СМИСЪЛ НА ИСКАНЕТО ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ЕООД ПО ЧЛ. 157, АЛ. 1 *IN FINE* ОТ ТЪРГОВСКИЯ ЗАКОН

*Олег Михайлов**

В съответствие с разпоредбите на Дванадесетата директива от 21.12.1989 г.¹ българското търговско законодателство допуска възможността едно физическо или юридическо лице да бъде единственият учредител на дружество с ограничена отговорност и едноличен собственик на неговия капитал². Реализирането на тази възможност води до образуването на особено търговско дружество с ограничена отговорност – еднолично дружество с ограничена отговорност – ЕООД (вж. чл. 113 от Търговския закон (ТЗ)).

Учредяването и съществуването на еднолични търговски дружества се приема за изключение в дружественото право³. Според чл. 63, ал. 1 ТЗ: „Търговското дружество е обединяване на **две или повече** лица за извършване на търговски сделки с общи средства (подч. авт.)“⁴. Според алинея втора от същия член едно лице може да учреди търговско дружество **само в предвидените от закона случаи**. Независимо

* Адвокат от София.

¹ Директива 89/667/ЕИО за едноличните дружества с ограничена отговорност, ОВ № L-395, 30.12.1989 г., с. 40. Отменена с Директива 2009/102/ЕО в областта на дружественото право относно ЕООД (кодифицирана версия) (ОВ № L-258, 1.10.2009 г., с. 20).

² Доколкото непосредственият предмет на изследване на настоящата работа е разпоредбата на чл. 157, ал. 1 ТЗ, по-долу ще ни занимават само хипотези, свързани с ЕООД, чийто едноличен собственик на капитала е физическо лице. Следва да се отбележи, че Директивата за едноличните дружества с ограничена отговорност не използва понятието „едноличен собственик на капитала“, а „един съдружник“ (чл. 2.1), „едноличен съдружник“ (чл. 4, чл. 5.1). Българският Търговски закон предпочита да използва понятието „едноличен собственик на капитала“ (чл. 147). Предвид изложението в текста на тази работа аз също ще използвам приетото от ТЗ понятие „едноличен собственик на капитала“.

³ Търговският закон от 1897 г. (обн., ДВ, бр. 114 от 29.05.1897 г., отм., ДВ, бр. 78 от 28.09.1951 г.), както и Законът за дружества с ограничена отговорност (утвърден с Указ № 88/4.05.1924 г., отм., ДВ, бр. 78 от 28.09.1951 г.) **не познават** едноличното дружество с ограничена отговорност. До приемането на цитираната директива законодателствата на редица европейски страни, като Испания, Гърция, Италия, Ирландия, Люксембург и Обединеното кралство, също не познават учредяването на търговски дружества от едно лице. Повече по този въпрос вж. у **Лугер, М.** Бележки по Директивата за едноличните дружества с ограничена отговорност. – Във: **Хопт, К., Т. Бузева.** Европейско дружествено право. С.: Сиби, 1999, с. 332.

от действието на принципа, че изключенията от правилата следва да бъдат уредени изрично и изчерпателно от закона, в ТЗ няма подробна уредба на едноличното дружество с ограничена отговорност – ЕООД. В ТЗ са налице само няколко изрични разпоредби, съдържащи се в чл. 113, чл. 114, ал. 3, чл. 147 и чл. 157. За всички останали неуредени отношения е налице мълчаливо преpraщане към правната уредба на ООД (чл. 113 и сл. ТЗ). Това предполага правните проблеми, възникващи пред ЕООД, да бъдат разрешавани след установяване на адекватните логически връзки – по аргумент или по аналогия, с разпоредбите, регулиращи ООД. Налага се установяване на контекст без наличието на адекватни текстове. Този процес се затруднява и от принципната разлика, която съществува между вътрешните актове на ООД и ЕООД. Актовете, необходими за учредяването на ООД, за конституирането на неговите императивно установени органи и за осъществяването на дейността на върховния волеобразуващ орган – общото събрание на съдружниците, се приемат само след съгласуването на насрещните волеизявления на съдружниците. При ЕООД тези актове са резултат от едностранныте волеизявления на едноличния собственик на капитала. Типично за ЕООД е персоналният състав на неговите органи да бъде формиран от едно и също лице. По правило едноличният собственик на капитала е и управител на дружеството. По този начин той следва да съвместява две принципно различни според дружественото право дейности – на волеобразуващия и на волеизявяващия (изпълнителния) орган¹. Независимо от това както в съдебната практика, така и в доктрината се приема, че ООД и ЕООД са дружества от един и същи вид². В този смисъл трансформирането на ООД в ЕООД и обратно не се приема като преобразуване, водещо до промяна на правната форма на дружеството по смисъла на чл. 261, ал. 1 ТЗ.

След вписването на ЕООД в търговския регистър същото придобива самостоятелна правосубектност (чл. 67 ТЗ), различна от правосубектността на едноличния собственик. Като самостоятелно юридическо лице дружеството се обособява имуществено и организационно от своя едноличен собственик и формира комплекс от права, задължения и фактически отношения, които дефинират качеството му на търговско предприятие. Дружеството може да влиза в договорни отношения не само с третите лица, но и с едноличния собственик (чл. 147, ал. 3 ТЗ)³. В този контекст е

¹ Повече за волеобразуващите и волеизявяващите органи вж. **Ставру, С.** Волеобразуване и волеизявление при юридическите лица. – Търговско право, 2006, № 6, с. 81.

² Вж. р. № Ф-35/93-V г. о.; **Герджиков, О.** Коментар на Търговския закон. С.: Алиена, 1994, с. 376; **Бобатинов, М., А. Калайджиев.** Коментар на Търговския закон. Дружество с ограничена отговорност. Акционерно дружество. С., 1998, 17–18.

³ В този смисъл е неподходящо оприличаването на ЕООД на „едноличен търговец с ограничена отговорност“ – вж. **Герджиков, О.** Коментар на Търговския закон..., с. 370.

очевидно, че ЕООД може да продължи дейността си и след смъртта на своя едноличен собственик. Според чл. 129, ал. 1 ТЗ дружествения дял може да се прехвърля и наследява. Законът обаче урежда само фактическия състав по прехвърлянето на дружествения дял, **но не и този по неговото наследяване**. Този състав не е уреден и от Закона за наследството (ЗН). Доколкото става въпрос за наследяването не на имущество въобще, а на имуществени права от особен вид – произтичащи от дружествени дялове, част от капитала на капиталово търговско дружество – ООД или ЕООД, мястото на уредбата е по-скоро в ТЗ, но към този момент е налице законодателна празнота.

Особено много проблеми създава наследственото правоприемство на правата, произтичащи от наследяването на дружествения дял от лице, което не е съдружник в дружеството на починалия праводател. В тази хипотеза ще попаднат и всички случаи на наследяването на дружествените дялове на починал едноличен собственик на капитала на ЕООД. Доскоро както в съдебната практика, така и в доктрината не бе налице единодушие във връзка с възможностите, които наследяването на дружествени дялове от ООД предоставя пред наследниците, непритежаващи членствени права в дружеството. Споровете бяха свързани с това какъв е обемът на правата, които наследява евентуалният наследник; може ли той да се разпорежда с тези права свободно; гарантирано ли е членството му в дружеството, чиито дялове, респ. част от тях, е наследил; на какво основание, респ. основания, би могло да му бъде отказано членство в това дружество; какви са правата на малолетните и непълнолетните наследници и т.н. С р. № 161/11. 01. 2011 г., постановено по т. д. № 28/2010 г., ТК, I т. о., ВКС е дал отговор на много от тези въпроси. Отговорите се отнасят обаче само до отношенията на наследяване на дружествени дялове, представляващи част от капитала на ООД. Съдът преди всичко е разграничил дружествения дял като част от имущество то на дружеството (чл. 127) от правото на членство, чиято основна регламентация е в чл. 123 ТЗ. Според решаващия състав наличието на уредбата по чл. 127 и 123 ТЗ разкрива законодателно проведено разграничение между притежаването на дружествен дял и наличието на членствени права на съдружник в ООД. Съдът приема, че наследяването е винаги право с имуществен характер, тъй като личните и неимуществените права на наследодателя не преминават върху неговите наследници. В този смисъл дружествените дялове, като част от имуществото на дружеството, може да бъдат наследявани, но не и правото на членство. Наследникът (несъдружник) се явява приобретател на дяловете като трето лице за дружеството, поради което не придобива автоматично членствени права. Тяхното придобиване се извършва по реда на приемане на нов съдружник – от общото събрание на съдружниците. Следователно наследникът не замества наследодателя и не встъпва в членственото правоотношение на своя наследодател, а би могъл да придобие права на съдружник на собствено осно-

вание, след вземане на съответното решение на общото събрание на съдружниците (ОС). Според съда ОС има правото да откаже на наследника да бъде приет за съдружник в дружеството. Съответно наследникът би могъл да се разпорежи с наследствените дружествени дялове било чрез договор за делба, било чрез друг вид договор с транслативен ефект.

Разгледаното дотук решение има съществен принос за разрешаването на множество спорни въпроси, свързани с наследяването на дружествени дялове от капитала на ООД. Същото обаче не би могло да се ползва успешно по повечето от проблемите, възникващи в хода на наследяването на дружествени дялове от ЕООД – още повече че ТЗ е установил специални изисквания по отношение на наследственото правоприемство на дружествените дялове, част от капитала на ЕООД.

Според чл. 157, ал. 1 ТЗ „дружеството, в което капиталът се притежава от едно физическо лице, се прекратява със смъртта му, ако не е предвидено друго, или наследниците не поискат да продължат дейността“ (подч. авт.).

Проблемите, възникващи при тълкуването на смисъла на посочената разпоредба, досега не са получили необходимото внимание нито в съдебната практика, нито в доктрината. В повечето изследвания, посветени на Търговския закон, чл. 157 само се споменава мимоходом. Съдържанието му се разглежда като самоочевидно и ненуждаещо се от тълкуване¹.

Очевидно е преди всичко, че разпоредбата съдържа правило, според което ЕООД следва да бъде прекратено след настъпването на смъртта на едноличния собственик². Същевременно тази разпоредба съдържа и две възможности за изключване на настъпващото по право прекратително основание: „...ако не е предвидено друго или наследниците не поискат да продължат дейността“ (подч. авт.). Тези възможности са лаконично и неясно формулирани и се нуждаят от тълкуване. Буквалният прочит на тази разпоредба не дава отговор на основните групи въпроси, които естествено възникват в хода на прилагането ѝ:

1. **Къде** следва да е предвидено това **друго**, което изключва прекратяването на ЕООД след смъртта на едноличния собственик? Може ли например то да бъде предвидено в завещание на едноличния собственик? В случай че бъде предвидено в

¹ Герджиков, О. Коментар на Търговския закон..., 629–630; Бобатинов, М., А. Калайджиев. Коментар на Търговския закон..., 152–153; Таджер, В. Капиталови търговски дружества. С.: ИК „Труд и право“, 2011, с. 129.

² Обратно – вж. Голева, П. Търговско право. Книга първа. С.: Феня, 2009, с. 363. Авторката посочва изрично, че „ЕООД не се прекратява със смъртта на едноличния собственик“. Тъй като същата не е аргументирала този извод и не споменава въобще наличието на разпоредбата на чл. 157, ал. 1, съображенията ѝ може да бъдат само предположани.

учредителния акт на ЕООД, това гарантира ли само по себе си продължаване на дейността на ЕООД без наличието на волеизявление на наследниците в този смисъл?

2. **До кого** следва да бъде отправено евентуалното искане на наследниците за продължаване на дейността на ЕООД? Искането следва ли да придобие публичност?

3. **В какъв срок** следва да бъде отправено искането за продължаването на дейността на ЕООД? Може ли този срок да бъде продължаван и при какви условия?

4. Какво значение и какви последици има искането за продължаване на дейността на ЕООД по отношение на факта на приемането на наследството? Може ли самото искане да бъде приравнено на приемане на наследството? Може ли дейността на дружеството да бъде продължена от наследници, които са отказали наследството?

5. Какви са правните последици за ЕООД от отправянето на искането за продължаване на дейността му? Необходимо ли е наследниците да предприемат други правни действия, или искането за продължаването на дейността само по себе си осигурява продължаването на съществуването на застрашеното от прекратяване и ликвидация дружество? Необходимо ли е искането да бъде доведено до знанието на третите лица?

С настоящото изследване се прави опит да бъдат дадени някои от възможните отговори на тези въпроси.

Според чл. 125, ал. 1, т. 1 ТЗ при евентуалната смърт на съдружник (в ООД), респективно – едноличен собственик на капитала (на ЕООД), участието на съдружника в дружеството **се прекратява**. Това прекратяване настъпва *ipso facto* (по силата на самия факт) на смъртта, без да е необходимо предприемането на други правни действия. В този смисъл смъртта има перемпторни (правопрекратителни) правни последици. В качеството ѝ на юридическо събитие смъртта прекратява окончателно членственото правоотношение между едноличния собственик и дружеството, чийто единствен член е същият. Към момента на смъртта на едноличния собственик, който едновременно с това е и управител на дружеството, императивно установените дружествени органи, които ЕООД е длъжно да поддържа по силата на чл. 135 във вр. с чл. 155, т. 3 ТЗ, са лишени от субектния си състав. Дружеството остава без управление, без възможността да взема правнорелевантни решения, както и да приема волеизявления и актове от третите лица. В този период **продължава да съществува търговското предприятие на ЕООД като комплекс от права, задължения и фактически отношения** (вж. чл. 15 ТЗ). В сила остава и учредителният акт на ЕООД, който може да урежда по различен начин правните последици от смъртта на едноличния собственик на капитала. Може да предвижда, че със смъртта на едноличния собственик дружеството се прекратява и респективно следва да бъде открито производство по ликвидация. Може да дава възможност на всички или на част от наследниците да продължат дейността на дружеството. Може да не урежда изрично тези въпроси. Следователно учредителният акт може да съдържа нещо „друго“ по смисъла на

чл. 157, ал. 1 ТЗ, или пък да съдържа клауза, която е в съгласие с разпоредбата на чл. 157, ал. 1, предл. 1. **И в двата случая посочените клаузи и уредените в тях хипотези не формират задължителното съдържание на учредителния акт** (вж. чл. 115 ТЗ). Независимо от съдържанието си, към момента на смъртта на едноличния собственик, респ. към момента на откриването на наследството, **учредителният акт няма задължителна сила по отношение на когото и да е от наследниците на едноличния собственик**. Същите все още не са членове на ЕООД. В разглеждания период от живота на дружеството то не притежава членски състав. Следователно, дори в учредителния акт да е налице клауза, според която и след смъртта на едноличния собственик на капитала дружеството да следва да продължи дейността си, **тази клауза не е задължителна нито за наследниците, нито за третите лица**. Тя съдържа в себе си една правна възможност без обвързващи последици.

Изявяването на тази воля в друг акт – например завещание, също няма да има правнообвързващи последици. Преди всичко **подобен акт не би следвало да има правнозадължителен характер за самото дружество**. Разпоредбите на чл. 147, ал. 2 във вр. с чл. 137, ал. 1, т. 1 ТЗ изключват възможността учредителният акт на ЕООД да бъде променян или допълван с инцидентни волеизявления на едноличния собственик. Това би могло да бъде извършено само по реда и във формата, установени от цитираните в предходното изречение разпоредби¹.

В чл. 5 и сл. от Закона за наследството е определен изчерпателно кръгът на наследниците по закон, които могат да наследят имуществените права и задължения на починалото лице. Според чл. 11 от същия закон, в случай че няма лица, които да наследяват съгласно разпоредбите на предходните членове, или когато всички наследници се откажат от наследството, или загубят правото да го приемат, наследството се получава от държавата. В този смисъл сред адресатите на разпоредбата на чл. 157, ал. 1 ТЗ са както всички наследници по закон – физически лица, така и държавата. При осъществяване на разгледаните дотук хипотези последната също би могла да се възползва от правото да иска продължаване на дружеството, в съответствие с разпоредбата на чл. 157, ал. 1 *in fine* ТЗ.

Според чл. 48 във вр. с чл. 60 ЗН наследството може да бъде прието с изричен писмен акт, мълчаливо (с извършване на конклюдентно действие, което разкрива волята на наследника да приеме наследството) и по опис. И в трите случая приемането на наследството е едностранен волеви акт, по силата на който наследникът изразява

¹ Обратно – Златарева, М. Някои въпроси на едноличното дружество с ограничена отговорност. – Търговско право, 1992, № 3, с. 13. Според авторката учредителният акт, доколкото съществува (защото според нея такъв може да не бъде формулиран нарочно – важно е да бъде извлечен от заявлението, отправено до регистърния съд), може да бъде променян с всяко следващо волеизявление на едноличния собственик.

волята си да го придобие. Без приемането на наследството наследникът не може да упражнява наследствените права. **Приемането на наследството обаче чрез който и да е от разгледаните способи само по себе си не дава възможност на наследниците да станат членове на ЕООД, чиито дялове са наследили.** Това приемане е свързано само с придобиването на наследените имуществени права на наследодателя, но не и с придобиване на неимуществените такива. Същевременно отказалите се от наследството лица не са легитимирани да депозират искането по чл. 157, ал. 1 *in fine* ТЗ, тъй като чл. 54 ЗН изключва възможността да бъде приемана само част от наследството.

За довършването на фактическия състав по конституирането на наследника като член на дружеството, чиито дялове наследява, следва да бъдат спазени специалните изисквания, които извличаме чрез тълкуването на ТЗ. Дори ако в учредителния акт на ЕООД е било предвидено „друго“, според разума на чл. 157, ал. 1 ТЗ смисълът на тази хипотетична клауза не би могъл да бъде правнорелевантен, ако не бъде надлежно формиран нов членски състав на дружеството. Тъй като в случая, за разлика от ООД, липсва съставът на волеобразувателния орган, който единствен е компетентен да вземе валидно решение за приемане на нов член, установяването на правоотношение между наследника и ЕООД може да стане единствено по силата на едностранно волеизявление. Наследникът следва да бъде приет на „собствено основание“, т.е. **установявайки предпоставките за придобиване на членство в резултат на наследствено правоприемство.** В този смисъл изявлението му би следвало да се състои от две съставни части:

– че наследникът приема условията на учредителния акт на дружеството (вж. чл. 122 ТЗ);

– че наследникът желае да продължи дейността на дружеството по смисъла на чл. 157, ал. 1 *in fine*.

За да бъдат валидни тези волеизявления, наследникът трябва да приложи към тях надлежни доказателства, установяващи факта на смъртта на едноличния собственик (акт за смърт); доказателства, установяващи дееспособността му (копие от лична карта), както и доказателство, установяващо качеството му на наследник по закон (удостоверение за наследници). Липсата на който и да е от посочените елементи е абсолютна пречка за установяване на членствени правоотношения между дружеството и наследника. Неустановяването на правопрекратяващото членство юридическо събитие – смъртта, изключва приложението на установения в чл. 157 ТЗ фактически състав. Липсата на дееспособност създава пречка пред малолетните или непълнолетните наследници да придобият членство в дружеството на наследодателя. Установената към настоящия момент съдебна практика приема, че изискването на чл. 65, ал. 1

ТЗ за наличие на дееспособност при учредяването на търговско дружество е приложимо и при последващите промени във вече съществуващо дружество¹.

Законът не е установил изричен преклузивен срок, в който следва да бъде отправено искането по чл. 157, ал. 1 *in fine* ТЗ. Според чл. 155, т. 3 ТЗ, в случай че в продължение на три месеца дружеството няма вписан управител, то може да бъде прекратено по иск на прокурора. Смесът на разглежданата разпоредба налага извода, че фактическият състав, произтичащ от разпоредбата на чл. 157, ал. 1 *in fine* ТЗ, следва да се реализира в период от три месеца.

Очевидно е, че единствено фактът на приемането на наследството по реда, предвиден в Закона за наследството, няма да предизвика постигането на специалната цел, залегнала в основата на разпоредбата на чл. 157, ал. 1 – предотвратяването на прекратяването на дружеството, конституирането на наследниците като членове и продължаването на дейността му. И обратно – депозирането на искането за продължаване на дейността е равносилно на приемане на наследството с конклюдентни действия, доколкото разкрива волята на наследника да бъде носител на имуществените права, свързани с конкретна част от наследственото имущество – наследените дружествени дялове, респ. идеална част от тях. **В този смисъл може да се поддържа, че искането за продължаване на дейността на ЕООД е специална, квалифицирана хипотеза на приемането на наследството.**

Според чл. 54, ал. 1 ЗН приемането на част от наследството е недействително. **Това налага извода, че дружествените дялове не може да бъдат придобити извън и въпреки останалото наследствено имущество.** Те са неотделима част от наследството и може да бъдат приети наред с него, макар и при спазване на особените изисквания на ТЗ.

Искането за продължаване на дейността на дружеството по чл. 157, ал. 1 *in fine* ТЗ, следва да бъде отправено и може да бъде отправено **единствено до ЕООД.** Както ще бъде установено по-долу, всяко друго адресиране няма да предизвика целените правни последици. При спазването на това изискване и при установяване на изискуемите от закона предпоставки наследникът не само ще се конституира като член на дружеството, но е длъжен да реконституира императивно предвидените в чл. 135 дружествени органи – едноличен собственик, респ. общо събрание на съдружниците и управител, както и да промени съответните клаузи от учредителния акт, персонализиращи собственика на капитала и управителя. **В този смисъл искането за продължаването на дейността по чл. 157, ал. 1 *in fine* е само една несамостоятелна част от сложния фактически състав по замяната на членския състав на дружеството, реконституирането на дружествените органи и измененията на учре-**

¹ Така вж. определение № 1440/23.09.2010 г. по ч. г. д. № 1279/2010 г., г. о., VIII съст., Апелативен съд – София; обратно – **Бобатинов, М., А. Калайджиев.** Цит. съч., с. 16.

дителния акт. Затова разглежданото волеизявление придобива правна релевантност само ако наследникът **довърши** фактическия състав по конституирането си като съдружник, респ. едноличен собственик, реконституира дружествените органи в съответствие с изискванията на закона, промени учредителния акт в съответствие с извършените промени и **впише**, респ. **обяви**, в търговския регистър подлежащите на вписване обстоятелства или подлежащите на обявяване актове по смисъла на чл. 4–5 от Закона за търговския регистър (ЗТР). В този смисъл може да се поддържа, че правната релевантност на искането за продължаване на дейността на дружеството зависи от неговото последователно **провеждане**.

При неосъществяване на този фактически състав дружеството следва да бъде прекратено и да преустанови дейността си (продуктивна и придобивна). В този случай наследниците биха могли да реализират имуществените си права в хода на евентуалното производство за ликвидация на прекратеното дружество. Придобитите по наследство права върху дружествен дял се трансформират в права върху ликвидационен дял. Следователно при неподаване на искане за продължаване на дейността на дружеството по смисъла на чл. 157, ал. 1 *in fine* наследникът не губи наследствените си имуществени права, както приемат някои автори¹. Правата върху наследените дружествени дялове се запазват, но наследникът няма да може да придобие членствени права. Същият ще остане външно за дружеството лице. Наследникът, който не желае да установи членствени отношения с дружеството, може да прехвърли наследените дружествени дялове, респ. съответните идеални части от тях, на някого от другите наследници (ако са налице такива и изявят желание да ги придобият) или на трети лица. В този случай наследникът се разпорежда с придобитите чрез наследство правопримство имуществени права, но не и с правото на членство в дружеството, което, както вече бе установено, възниква на отделно, самостоятелно основание.

И така, от изложеното дотук се налага изводът, че искането за продължаване на дейността на дружеството по чл. 157, ал. 1 *in fine* е необходимо условие за съществуването на ЕООД след евентуалната смърт на едноличния му собственик. Следва ли това искане да придобие публичност и да стане достояние на третите лица? Отговор на този въпрос може да бъде даден, като се вземат предвид разпоредбите на чл. 4 и 5 ЗТР. Според чл. 4 ЗТР „в търговския регистър **се вписват** търговци, клонове на чуждестранни търговци и свързаните с тях обстоятелства, за които е предвидено **със закон**, че подлежат на вписване“. Според чл. 5 ЗТР „в търговския регистър **се обявяват** актове, които се отнасят до търговци и клоновете на чуждестранните търговци, за които е предвидено **със закон**, че подлежат на обявяване“. Изводът от тези

¹ Вж. правно-информационна система „Сиела-5.0“ – Процедури, наследяване на дружествен дял. Авторът на тази процедура твърди, че без подаване на искане за продължаване на дружеството по чл. 157, ал. 1 наследникът **не може** да реализира наследствените си права.

разпоредби е еднозначен – за да подлежи на вписване или обявяване едно обстоятелство или акт, следва да е налице изрична разпоредба в този смисъл в съответния материален закон, в случая – ТЗ. Видно е, че нито чл. 157, нито свързаните с него текстове съдържат подобна изрична разпоредба, която да задължава наследниците да впишат или обявят в търговския регистър искането си за продължаване на дейността на дружеството. Следователно искането за продължаване на дейността не подлежи нито на вписване, нито на обявяване. Този акт може да придобие публичност единствено чрез реализацията на целия фактически състав по придобиването на членство в дружеството, промяна на субектния състав на дружествените органи и изменение на учредителния акт. При осъществяването на този фактически състав се реализират обстоятелства и се приемат актове, които по силата на изрични законови разпоредби подлежат на вписване и обявяване. Извадено извън контекста на реализацията на описания фактически състав, само по себе си искането на наследниците за продължаване на дейността няма призната от закона самостоятелна релевантност и не подлежи на самостоятелно въвеждане в съответното фирмено дело.

В периода от настъпването на смъртта на едноличния собственик до момента на вписването на извършените промени в резултат от реализирането на фактическия състав по приемането на новия член, респ. членове, промяна на дружествените органи и учредителния акт, могат да настъпят обстоятелства, които налагат незабавната намеса от страна на лице, представляващо дружеството. Поставя се въпросът разполагат ли наследниците с призната от закона възможност в този период да предприемат управителни действия от името и за сметка на дружеството. Тъй като ТЗ не урежда който и да е аспект от наследствените правоотношения по повод наследяването на дружествени дялове, същият мълчи и по въпросите, свързани със запазването на имуществото на дружеството. В установения от него контекст наследниците на починалия едноличен собственик са трети за дружеството лица. Изглежда, че за предприемане на неотложни действия с цел запазване на имуществото на дружеството наследниците биха могли да се позоват на разпоредбата на чл. 58 ЗН, според която „до приемането на наследството лицето, което има право да наследява, може да управлява наследствените имущества и да упражнява владелчески иски за запазването им“.

Развитите дотук съображения не могат да претендират за безспорност или изчерпателност. Очевидно е, че в бъдеще би могло да бъдат разширени и прецизирани. Важно е обаче да бъде отбелязана актуалната незадоволителност на правната уредба на ЕООД. Безспорно е необходимо усъвършенстване на тази уредба особено в областта на отношенията, свързани с наследяването на дружествените дялове. В бъдеще би могло да се помисли за допълнения в закона, които биха гарантирали по-голяма яснота и непротиворечивост на разглежданите фактически състави. Би могло да се помисли за въвеждането на временен търговски администратор, който да упра-

влява дружеството в преходния период след смъртта на едноличния собственик, би следвало да бъде въведен изричен срок за депозиране на искането по чл. 157, ал. 1, както и да бъде приложен институтът на принудителната ликвидация.

Усъвършенстването на българското дружествено право е необходимата предпоставка за неговата европеизация.